

REFERENDUM

6 września 2015

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Niech to będzie Twoja decyzja

#referendum6września

Warszawa, 1 września 2015

RELACJA Z KONFERENCJI „REFERENDUM 6 WRZEŚNIA - SENS ZMIAN USTROJOWYCH” W FUNDACJI BATOREGO

31 sierpnia br. w siedzibie Fundacji im. Stefana Batorego odbyła się konferencja dotycząca zbliżającego się referendum. W konferencji wzięli udział politolodzy, ekonomiści, prawnicy i socjologowie, którzy dyskutowali o kwestiach poddanych pod referendum i możliwych scenariuszach rozwoju sytuacji politycznej po referendum oraz konsekwencjach ewentualnych zmian wprowadzonych w jego wyniku.

Konferencja „Sens zmian ustrojowych” była kolejnym etapem trwającej od początku sierpnia br. kampanii informacyjnej Fundacji Batorego dot. referendum 6 września. Celem akcji jest ułatwienie obywatelom/kom podjęcia świadomej decyzji o uczestnictwie w referendum i udzielenia odpowiedzi na każde z zadanych w nim pytań z pełną świadomością konsekwencji podjętego wyboru.

Konferencja została podzielona na 3 sesje poświęconych kolejnym pytaniom referendalnym. Spotkanie poprowadził prezes fundacji – **Aleksander Smolar**.

Sesja 1 „Obecny system wyborczy, JOW-y i systemy mieszane”

Pierwsza sesja, z udziałem **dr hab. Zdzisława Ilskiego** z Politechniki Wrocławskiej, **dr Małgorzaty Kaczorowskiej** z Uniwersytetu Warszawskiego, **dr hab. Radosława Markowskiego** z Uniwersytetu SWPS oraz byłego przewodniczącego Trybunału Konstytucyjnego **Jerzego Stępnia**, została poświęcona jednomandatowym okręgom wyborczym. Małgorzata Kaczorowska przedstawiła plusy i minusy obecnego systemu wyborczego oraz Jednomandowych Okręgów Wyborczych. Zwróciła uwagę, że wprowadzenie JOW-ów wiązać się będzie z koniecznością zmiany konstytucji. Z kolei Zdzisław Ilski, jako zwolennik ordynacji większościowej podkreślał, że referendum to dopiero początek dyskusji nad nowym systemem wyborczym i są możliwe różne rozwiązania. Radosław Markowski zaś opowiedział się zarówno przeciwko JOW-om, jak i przeciwko sposobowi w jakim zorganizowano referendum. Przypominał, że w Nowej Zelandii proces podejmowania decyzji o zmianie systemu wyboru parlamentu trwał 5 lat i był związany z poważną akcją edukacyjną wśród wyborców. „Rozpisywanie referendum, w którym daje się 3 miesiące na

REFERENDUM

6 września 2015

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Niech to będzie Twoja decyzja

#referendum6września

podjęcie decyzji o tak fundamentalnej, konstytucyjnej wadze jest obrazą dla obywatela” - podkreślał. Jerzy Stępień dodał: „Mechanizmu ordynacji proporcjonalnej nikt w Polsce nie rozumie”.

Dyskutanci zgodzili się, że społeczeństwo nie posiada wystarczającej wiedzy zarówno na temat JOW-ów jak i obecnego, proporcjonalnego systemu pozwalającej podjąć odpowiedzialnie decyzję w tak fundamentalnej sprawie.

Sesja 2 „Jak finansować partie polityczne?”

Podczas drugiej sesji wypowiadali się: dr **hab. Robert Gwiazdowski** z Uczelni Łazarskiego i Centrum im. Adama Smitha, **Grażyna Kopińska**, ekspertka programu Odpowiedzialne Państwo w Fundacji Batorego, **dr hab. Paweł Śpiewak** z Uniwersytetu Warszawskiego oraz **dr Marcin Walecki** z Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE w Warszawie. Robert Gwiazdowski zaczął od krótkiego podsumowania tematu: „Najlepszym uzasadnieniem tego, dlaczego partie nie powinny być finansowane z budżetu jest uzasadnienie dlaczego powinny być finansowane”. Dyskusja toczyła się głównie wokół problemu korupcji. Spierano się o to, czy finansowanie partii z budżetu państwa zapobiega korupcji, czy też jedynie – ewentualnie – nieznacznie ogranicza jej zasięg. Grażyna Kopińska zauważyła, że „od momentu gdy wprowadzono finansowanie partii z budżetu pozyskiwanie funduszy na działalność jest bardziej przejrzyste.” Jako główne niedociągnięcie wskazała problem z sensownym i przejrzystym wydawaniem pieniędzy: „Obywatele nie wiedzą i nie mają wpływu na to, na co są one wydawane”. Jako remedium proponuje m.in. publikowanie w internecie rachunków partii, tak by zwiększyć możliwość kontroli społecznej. W dyskusji przedreferendalnej pojawiły się pomysły finansowania partii: z odpisu od podatku oraz z darowizn i składek. Oba oceniła jako nierealistyczne – tylko 21% polskich obywateli wyraża chęć wspierania partii. Marcin Walecki zaznaczył, że wsparcie partii z budżetu państwa jest systemem funkcjonującym w niemalże wszystkich krajach Unii Europejskiej (z wyjątkiem Malty) oraz zalecanym przez organizacje międzynarodowe: OECD, Rada Europy, GRECO czy Bank Światowy. Odpowiadając zaś na zarzut, że obecny system petryfikuje scenę polityczną, ograniczając szanse mniejszym czy nowym ugrupowaniom oraz sprzyja oligarchizacji partii, zaproponował poprawę tego systemu poprzez otwarcie go także dla mniejszych inicjatyw, np. obniżając próg uzyskanego poparcia w wyborach, od którego przyznaje się subwencję.

Sesja 3 „Prawo podatkowe – kto ma mieć ostateczną rację?”

REFERENDUM

6 września 2015

FUNDACJA
IM. STEFANA
BATOREGO

Niech to będzie Twoja decyzja

#referendum6września

Podczas ostatniej sesji rozmawiano o rozstrzygnięciu sporów podatkowych na korzyść podatnika. W dyskusji uczestniczyli: **dr hab. Antoni Bojańczyk** z Uniwersytetu Warszawskiego, **dr Stanisław Kluza** – były wiceminister finansów, ekonomista ze Szkoły Głównej Handlowej, **Wojciech Kostrzewa** – ekonomista, prezes zarządu i dyrektor generalny grupy ITI, **Piotr Kuczyński** – inwestor giełdowy i analityk oraz była wiceminister finansów, ekonomistka **dr Irena Ożóg**. Eksperti zdawali się być zgodni co do jednego - to pytanie nie powinno pojawić się w referendum. Irena Ożóg podkreślała: „Ta zasada nie ma charakteru zmiany ustrojowej, a referendum jest zbyt ważne, by rozmięcać je na drobne”. Stanisław Kluza zaś mówił: „Ten temat jest tematem trzeciorzędny, jeśli chodzi o dzisiejsze problemy z funkcjonowaniem systemu politycznego w Polsce, [...] jeśli zgłaszamy pytania pod referendum, powinny one być ważne i mieć wymiar ustrojowy”. Z kolei Piotr Kuczyński prognozował: „Według mnie istnieją dwa skrajne scenariusze. Pierwszy, że przepis będzie stosowany literalnie i podatnik będzie miał zawsze rację, a drugi, że przepis będzie martwy i nigdy nie będzie stosowany. Druga opcja jest bardziej prawdopodobna”. Natomiast Wojciech Kostrzewa tłumaczył, że nadchodzące zmiany nic nie zmienią w sytuacji większych przedsiębiorstw, które już dziś potrafią „stosować prewencję podatkową”, ale na pewno poprawią los małych i średnich.

Więcej informacji o kampanii informacyjnej Fundacji Batorego nt. Referendum 6 września:

www.batory.org.pl